

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravišтво, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Deželni predsednik gospod Winkler na Dolenjskem.

Triumfu jednako bilo je potovanje deželnega predsednika gospoda Winklerja, kateri si je bil šel na Dolenjsko ogledat one kraje, v katerih je toča uničila ves up na dobro žetev in trgatve. Vsaka občina, v katero je na svojem potovanju prišel, sprejela ga je sijajno in navdušeno in povsod mu je hvaležno in upajoče ljudstvo prinašalo nasproti diplome častnega občanstva kot dokaz svojega spoštovanja in neomejenega zaupanja. Kmetje in meščani, duhovenstvo in učiteljstvo udeleževalo se je jednako radostno in navdušeno slovesnega sprejema, kateri je po besedah preskromnega gospoda deželnega predsednika veljal presvitlemu cesarju, čegar zastopnik je on, pa tudi Winklerju domačinu, sinu slovenske naše krvi.

Res, naše slovensko ljudstvo pokazalo je o tej priliki zopet svojo neomajljivo zvestobo do vladarja, ki hoče biti jednako pravičen vsem narodom države. Mnogo je uže Kranjska imela deželnih predsednikov; a nobeden nikjer in nigdar nij bil tako sijajno sprejeman in tako navdušeno pozdravljan, ko ravno gospod Winkler. — Ne moremo se torej motiti, ako trdimo, da ta sprejem nij bil le navaden izraz lojalnosti do vladarja, temveč ob enem tudi glasen odmev njegovih besedij „naredite mir mej mojimi narodi!“ iz tisočero in tisočero slovenskih src.

Slovensko ljudstvo, to marljivo, vztrajno, pošteno, dobro in zvesto ljudstvo, je ob enem tudi pohlevno in zaupljivo, česar obojega se je iz dolgoletnega robstva, v katero ga je ponemčevalna sistema dosedanjih vlad vklepala, priučilo; zaupljivo je do vsacega, o katerem

vé, da v svojem srci nij sovražnik njegov. Zato je v trenutkih najhujšega pritiska vedno zaupljivo oči obračalo do carskega prestola, na katerem je vedelo, da sedi vladar, ki jednako ljubi vse svoje narode in jednako skrbno čuva nad pravicami vseh; kajti spoznalo je, da le od njega more pričakovati rešitve iz težkega, morilnega duševnega robstva. Nij čuda tedaj, da je srce njegovo prekipelo, videč, da so po volji vladarjevej na krmilo bili poklicani možje, katerim je res na tem ležeče, da zadovolé vse narode, da jim dajo vse od dosedanjih vlad z nogami teptane njihove pravice; nij čuda, pravimo, da se je hvaležnost slovenskega naroda izraževala tako sijajno o priliki, ko je cesarski namestnik stopil sam medenj.

A razen hvaležnosti do svitlega vladarja, izraža, kakor rečeno, sijajno sprejemanje gospoda Winklerja tudi še popolno zaupanje do njega samega. Naš narod nij bil doslej vaju na visocih in najvišjih mestih videti mož, ki bi bili njemu prijazni in bi bili zanj čutili; temveč vedno le tujce ali domače odpadnike, ki so se narodnim pravičnim terjatvam strogo nasproti postavljali. Tem bolj ga je torej razveselilo, da je mogel sedaj pozdraviti cesarskega namestnika, ki nij le meso od njegovega mesa in kri od njegove krvi, temveč ima tudi resno voljo opravičenim zahtevam našega naroda pripomoči do veljave. Pač se še pri nas nij mnogo na bolje obrnilo; v naših ljudskih šolah se še preveč ponemčuje, srednje šole so vedno še čisto nemške, v uradnijah se le redkokedaj kaj malega slovenski piše, tuji pritepenci smejo še vedno zdražbo delati po našej deželi ter domovino našo grditi pred svetom; — a narod naš se nadeja, da bode

gospod Winkler kot izvrševalni organ Tanfjeve vlade — iz čegar ust so bile slišati slovesne besede, da se tudi „Slovani ne smejo ob steno pritiskati“ — skrbel za to, da se te krivice odpravijo. Ko bi gospod deželni predsednik dvomil nad pomenom diplom častnega občanstva, katere mu je na njegovem potovanju slovenski narod prinašal nasproti, opozorimo ga samo, da je jedini dr. Janez Bleiweis od slovenskih občin dobil več tacih diplom ko on in kakor ne more dvombe biti, da so slovenske občine dr. Janeza Bleiweisa imenovala častnim občanom zavoljo njegovih za narod si pridobljenih zaslug, isto tako nam mora biti koj jasno, da so iste občine gospoda Winklerja imenovala častnim občanom, kot moža, čegar dosedanje delovanje je bilo posvečeno blagostanju našega naroda in od čegar prihodnjega delovanja na visocem njegovem mestu se pričakuje isto.

Mnogokrat potujejo cesarski namestniki po različnih deželah, a razen slavnostnih sprejemov, katere napravi hrvatski narod v Dalmaciji svojemu Rodiču, nij bilo slišati, da bi bili kje cesarskega namestnika tako sijajno in navdušeno sprejemali, ko kranjski Slovenci — upajmo da — svojega Winklerja. Kakor je Dalmatincem volja presvitlega vladarja ohranila Rodiča kljub vsem strastnim napadom na njegovo osebo od ustavoverne stranke, isto tako nadejamo se, da nam bode ohranila Winklerja, po katerem ravno sedaj na tako nekvificirano surovi način naši nemškutarji in nemški pritepenci udrihajo, in kakor je Rodič popolnoma prestvaril bivšo lahonsko Dalmacijo, isto tako, nadejamo se, da se bodo pod Winklerjem vrnila v našo lepo domovino naravne razmere. A v to ime pomozi Bog!

Listek.

Listi iz tujine.

IX.

Bologna, veliki ponedeljek 1880.

Dragi prijatelj! Šestnajst dnij je romalo moje poslednje pismo iz Ferrare pa do predalov „Slov. Naroda“, ne čudi se tedaj, če bode današnje moje Bog zna kedar zagledalo beli dan slovenske domovine. Samo da se prikaže in pot priredi sledečim, pa je dobro, ker ne bi hotel, da se mi zgodi taka, kakor prijatelju mojemu spectabilisu zagrebškemu, ko se je pritoževal, da li „Narodna tiskarna“ néma številke VI. Tudi jaz čakajoč osmice, odlašal sem z današnjim pismom, in tako je ena zamuda rodila drugo, kakor greh rodi greh, kajti „das ist der Fluch der bösen That“ etc. etc.

Evo me dakle uže nekaj časa v staro-

davnej Bologni, slovečej in zanimivej v mnozem oziru, imenovanej „la dotta“ (učena) po mnogih zaslugah svojih za znanost, in tudi „la grassa“ (debela, tolsta) vsled posebne rodovitnosti nje okolice. V starodavnih časih imenovala se je Felsina, Boionia, katero ime so Rimljani 200 let pred Kristovim rojstvom spremenili v Bononia, a Italijani v Bologna. V srednjem veku bilo je mogočno trgovsko mesto, in posebno zaslovelo je uže v 12. stoletju universa njena, koja je imela velevažne privilegije od cesarjev in papežev, kateri slednji so Bologno čislali kot najlepši biser v kroni svojih dežel. Tedaj je uživala Bologna tudi v viharjih časih prekucij in notranjih bojov tedanjih časov vedno velike prostosti, vsled kojih je ostala bogata in naobražena. Kakor v mnogih mestih nekdanjih papeževih dežel bile so tudi v Bologni čestokrat avstrijske posadke, koje so imele žalostno nalogo za druge vladarje s krvavo silo zati-

rati revolucionarna prizadevanja italijanskih domoljubov.*) Zanimivo je, da je leta 1831 se udeleževal revolucije proti papeževji vladi tudi Napoleon III., poznejši cesar francoski, a da ga je komaj rešila mati njegova, ko so Avstrijci zatrli ta upor. Od leta 1860 združena je Bologna z Italijo.

Bologna, ki ima krasno lego na podnožji Apenin, broji dandenes 115.000 prebivalcev, a vendar je v primeri z družimi italijanskimi mesti malo tiha in mrtva. Čudil sem se v toli velikem mestu ne najti omnibusov ali tramway, katera slednja se sicer gradi. Kar daje mestu neki poseben, starinsko-romantičen značaj, kakor se ga morda ne nahaja v nobenem drugem mestu Italije, to so brezštevne arkade, katere ima skoro vsaka ulica, vsaka hiša. Misli si vse hiše ljubljanskega ve-

*) Tudi ljubljanski polk vmarširal je v maju 1849. leta v Bologno, od koder je pozneje odšel v Ancono in druga papeževa mesta.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. julija.

O svojem času se je poročalo, da je naučno ministerstvo odstranilo nemške paralelke na gimnaziji v Vlaškem Mezeriču; zdaj se piše, da je naučno ministerstvo dovolilo, da te paralelke ostanejo še v prihodnjem šolskem letu, če jih vzdrži občina sama in ne zahteva pomoči iz državne kase.

Tudi v Pragi izhajajoča „Politik“ potrjuje, da bode vlada prihodnjemu državnemu zboru predložila načrt narodnostnega zakona za izvrševanje § 19 državnih osnovnih postav. Ta zakon bode omejil baje vse jezikovne boje, a tudi določil temeljne določbe o pojmu „državni jezik“ in do kam bode ta jezik segal.

Poljaki delajo na Gališkem velike priprave za sprejem cesarjev. Občnega sprejema se baje Rusini ne bodo udeležili, nego cesarja pozdravili s posebno svojo deputacijo, da tako pokažejo, da so od Poljakov različen narod.

Vnanje države.

Preko Pariza se javlja, da so Črnogorci napadli Albance pri Crmanici in jih v beg zapodili. Albancev je mrtvih 32. Knez pa je pozval v vojake vse može od 16 do 60 let stare. Gledé urejenja turško-črnogorske meje bodo evropske vlasti poslale Turčiji ultimatum.

Turčija je odgovorila na skupno noto evropskih vlastij. V svojem odgovoru obžaluje ona, da mora odbiti grško-turško mejo, kakor jo je določila berlinska konferenca, sicer pa z vlastimi rada stopi v dogovore zaradi mejnega vprašanja samo na podlagi tega, da Turčija pridrži Janino, Lariso in Mecovo. Turčija se je dakle s tem odgovorom odločno uprla celej Evropi, a ta njen odgovor Evrope nij iznenadil, kajti še predno je porta odgovorila na skupno noto vlastij, so te uže sklenile demonstracijo z ladjami proti njej. Je-li bode pa to tudi kaj koristilo Grški in Črnej gori, to je jako dvomljivo.

Angleška kraljica je baje pisala lastno-ročno pismo sultanu v Carigrad. V tem pismu naglašala kraljica angleške simpatije do Turčije, a ravno iz ozira na te simpatije prosi sultana angleška kraljica, naj se v interesu otomanske države uda volji evropskih velesil. Pismo kraljičino sklepa s pozivom na čast turške vlade, ki mora izpolniti to, kar je glede Grške podpisala v Berlinu. Kakor se vidi iz turškega odgovora na okrožnico velesil, se sultan nij oziral na pismo mogočne angleške vladarice.

Na Francoskem so se 26. t. m. razdeljevale nove zastave tudi vsem garnizonom v provincijah. V Cherbourgu pa pri tej priliki admiral Ribourt nij salutiral pred tribuno, kjer je bilo zbrano občinsko zastopstvo. Zarad tega je župan odstopil, a deputacija gre v Pariz, da pri ministerstvu zatoži Ribourta.

V Parizu pa je bil 25. t. m. banket na

čast vsem amnestirancem. Napivalo se je Rochefortu, zoper zdanjó vlado, na intrasigente in na slogo mej delavci.

Afganistanske zadeve se zopet zapletajo. Abdurahmana je Anglija priznala za emira, a poroča se zdaj, da se vojaki Ayub kana približujejo angleški armadi, ki je svoj ostrog preložila, boječa se, da jih Ayub kan po noči napade.

Dopisi.

Iz Krškega 19. julija. [Izv. dop.] Kaj pomeni z brezštevilnimi zastavami okinčani most čez Savo mej Vidmom in Krškim? Slavolok pred mostom, prijazno pozdravlja je z napisom: „Dobro došli!“

Tudi krško mesto je praznično okinčano z zastavami, pri vходу v mesto prekrasni slavolok s pomenljivim napisom „Viribus unitis“ in prisrčnim pozdravom „Dobro došli!“ mnogobrojne zastavice, cesarske in deželne lepšajo slavolok, ki veličastno nosi grbe vseh kronovin našega cesarstva. (Jako umetni in krasni slavolok je delo občinskega tajnika g. Kurenta, ki pri vsakej slovesnosti z mojsterskim okusom preskrbuje okinčanje.)

Bliža se 6. ura popoldne, možnarji pokajo na Kranjskem in Štajerskem bregu Save hlaпон pridrdra na Videm in pripelje nam g. cesarskega namestnika Winklerja, kateremu se je nasproti peljal do Zidanega mostu g. okrajni glavar Schönwetter, na kolodvoru pa ga je pričakoval krški župan gosp. Vilj. Pfeifer.

Gosp. cesarski namestnik, katerega je iz Ljubljane spremljal g. c. kr. komisar grof Pačar in drugi gospodje odpeljejo se iz kolodvora v krško mesto, kjer so pred hišo okr. glavarstva visokega gosta pričakovali uniformirana mestna garda in uniformirana požarna straža, občinski odborniki, duhovenstvo, uradniki, učitelji in učiteljice, več županov iz bližnje okolice in mnogobrojno ljudstvo.

Pri prihodu zasvira uniformirana godba cesarsko himno. Krški župan pozdravlja gosp. dež. predsednika v krepkem govoru, zahvaljuje se v imenu krške občine za dejansko podporo, ki jo slovesno naklanja g. ces. namestnik v svojej prvi okrožnici vsem občinam in zagotavlja, da bodo občine — od katerih blagostanja in kreposti je po besedah g. dež. predsednika odvisno tudi blagostanje dežele in celega cesarstva — si prizadevale obistiniti pomenljive besede g. dež. predsednika v korist domovini in celej državi. Prešinjena od

globoke udanosti do presvitlega cesarja, ki je v kranjsko deželo za svojega namestnika poslal vseskušene občespoštovanega moža, nij mogla občina svoje hvaležnosti in zaupanja sijajneje izreči, nego da je v včerajšnji občinski seji enoglasno podelila g. dež. predsedniku častno meščanstvo krške občine.

Z ginjenim srcem zahvalil se je g. ces. namestnik za izkazano mu čast, pristavlja je, da so posvečene vse njegove moči blagosti občini, katere — zmožne — so podlaga upravi in državi.

Na to se pokloni župan iz sv. Križa g. Horvat in objavlja, da je tudi sv. kriška občina imenovala g. ces. namestnika za svojega častnega občana, dostavši, da naj blagovolji sprejeti gosp. ces. namestnik to častno imenovanje.

Gosp. deželni predsednik radostnega srca sprejme in pristavi, da je treba vzajemnega podpiranja mej vlado in občinami, kar bo v prvi vrsti na korist milej domovini ter celemu cesarstvu.

Potem so se predstavljali uradniki, garda, požarna straža, za vsakega je ljubeznjivi gospod imel lepo besedo; na to si je ogledal velikansko šolsko poslopje itd. Prehitro je nastala noč; okrajnega glavarja g. Schönwettera povabilo je g. ces. namestnik sprejel, se pri njem nastanil in okrepčal z večerjo, h katerej je bil povabljen tudi župan. Mej večerjo je godba svirala.

Drugo jutro ob 6. uri peljal se je gosp. ces. namestnik dalje v poškodovane kraje.

Iz Rake 21. julija. [Izv. dop.] Ko se je raznesla vesela vest, da ima g. cesarski namestnik o priliki svojega potovanja po dolenskih, od hude toče strašno zadetih krajih obiskati tudi našo občino, smo hitro naredili priprave, da dostojno sprejmemo preljubljenega g. deželnega predsednika. Kar na en mah je bila Raka v praznični obleki, slavoloki so veselo pričakovali visokega gosta, zastave so vibrirale iz prijaznih hiš; pok možnarjev naznanil prihod g. deželnega predsednika, kateremu prišedšemu se je poklonil Raški župan in svetovalci, duhovenstvo, šolska mladina z učiteljstvom. Visoki gospod ogledal si je krasno cerkev in lepi kraj, kolikor je mogoče bilo v pol uri ogledati; Raškemu županu izročil je 50 gold. v razdelitev najpotrebnejšim poškodovanim posestnikom.

Za par trenutkov vstopil je v hišo trgovca Maurerja, kder se je nekoliko oddahnil, potem pa naravnost čez Krško na Dunaj odpeljal se.

licege trga zidane z obokanimi mostovži do prvega nadstropja, kakor so pri ljubljanskem „rotovži“, pa imaš živo podobo ene, ali skoro vseh ulic Bologne, tako da skoro celo mesto lahko peš prehodiš v dežji ali blatu, brez da čutiš kaj od moče. Tudi proti solncu zavarovan si izvrstno. Meni postalo je skoraj preveč ednolično to hodenje pod oboki in vesel sem bil vedno, kadar sem šel po „Mercato di mezzo“, to je jedina večja ulica, ki nema taci obokov pri hišah, in je tudi najživahnejša celega mesta. Spominov srednodobne romantike nahaja se tu kakor malo kde drugod in to daje meštu neko posebno lice, kakor n. pr. na velikem trgu „Piazza Vittorio Emanuele“, ki je okolo in okolo obdan od starih zgradb, s katerimi je v živem kontrastu takozvani „Paviglione“ z brezštevilnimi svojimi modernimi prodajalnicami. Velika cerkev sv. Petronija, patrona Bologne, veliko podvzetje italijanske gotike, ostala je žalibog

le „embrio“ kajti nij se nigdar mogla dodelati, a če se pod vladanjem svetih očetov to nij zgodilo, javalne da se bode kedaj. Znamenitost Bologne sta dva viseča stolpa, katerih višji „Torre Asinelli“ visok 83 metrov visi za jeden dober meter in je res imposantna zgradba, akoravno v umetniškem oziru nema nikake vrednosti in se ni z daleka ne more primerjati s slavnoznanim Pisanskim. Komur se ne stidi 450 stopnjic prehoditi, ki vodijo do vrhunca, temu se odpre gori krasen razgled na mesto, na gorato okolico z brezštevilnimi bogatimi vilami in rodovitno planjavo, gosto obsejano s hišami. Drugi nižji „Torre Garisenda“ je nedodelan ostal, visok je samo 42 metrov, a visi za dva metra in pol. Ker viseta jeden proti drugemu, je efekt tem bolj popoln in viden, a umetniške vrednosti nemata nikake druge. Kaj je bil uzrok takovim ekstravagancam, nij znano, kajti uže več ko sedem stoletij „visita“ tako v božjem zraku. Blizu

večjega, kateremu so vedno po malem pridajali, bi pač ne hotel stanovati, kajti ob priliki kacega potresa utegnil bi se morda povestiti toliko, da bi prišel obiskati strehe sosednjih hiš, kar bi ne bila ravno prijetna „visita“. Čemur se čudim, je to, da se nij naselil nasproti uže kak ekscentričen Anglež, ki bi čakal, kdaj pade jeden teh dveh stolpov na družega, kakor je čakal neki tak sin Albionov v Strassburgu menda celih 20 let nepremično pri oknu sedeč in zrčč, kdaj se bode podrl velikanski stolp. Utepel si je bil namreč v glavo, da on mora to doživeti in videti. Tu bi imel vsaj malo več upanja, da mu kacega dne cel stolp pade na nos in ga odreši sitnega čakanja.

Stara universa, ki je toliko slavo dala Bologni, da je cela Evropa priznavala veljavnost pravnih njenih izrekov, in da je na Bologneskih denarjih bil napis „Bologna docet“, bila je nekaj časa v današnjem Archiginnasio, ki je jako interesantno poslopje. Zdjaj

V nepozabljivem, hvaležnem spominu nam ostane blagi gospod.

Iz Novega mesta 23. julija. [Izviren dopis.] Mesto, navadno tako tiho in mirno, je bilo 20. t. m. nekako živo in praznično obleženo. Na mestnej hiši vibrirajo zastave. „Narodni dom“ kinčata slovenski in cesarski prapor. Vsi so polni pričakovanja, kaj pač to pomeni? Narodnjaki novomeški so sklenili, da dostojno sprejmo prvega domačega deželnega predsednika g. Winklerja, ki si je v tako kratkem času svojega bivanja na Kranjskem toliko simpatij mej narodom pridobil. Omenil sem uže prej, da je bila mestna hiša okinčana, a kakó. Spodobi se, da se ob takej priložnosti razobesi na mestnej hiši tudi deželna zastava; no tega nemčurski mestni župan nij hotel storiti, kaj ga to briga, da s tem osramoti našo kranjsko deželo. Pa čujte in poslušajte, nekaj družega se je zgodilo, kar je vredno, da to zabeležimo! — Namesto slovenskega prapora vihrali sta dve drugi zastavi, zastavi, ki jih dandenes ima republika francoska. Sicer so hoteli naši vsegavedni nemčurji vedeti, da so te barve francoske — mi slovenski Novomeščanje smo tedaj „republikanci“! L. 1365 ustanovil je Rudolf IV. Novo mesto, ter mu dal grb. Na mestnem grbu stoji Rudolf IV. oblečen v rudečem plašči, belem oklepu in plavih hlačah.

Mestne barve so tedaj rudečo-belo-modra, nikakor pa ne temno plavo-belo-rudeča, kakor je bila nasajena na mestnej hiši. S tem pač ne vemo, kaj je hotel naš župan učiniti; kolikor je nam znano, vihrata ob slovesnostih po družih kronovinah v prvej meri cesarska in deželna zastava, potem še le mestna. Vsi strokovnjaki so tega mnenja, da na mestnej hiši nij vihrala mestna zastava, ampak zastave slobodne republike francoske. Tu nam je dovolj pokazal mestni grb. Ali ste pa uže kedaj čuli, da je ob prihodu deželnega predsednika kot namestnika našega cesarja na mestnej hiši vibrirala zastava tuje države, republike francoske, ko ignorirajo deželno zastavo od cesarja samega potrjeno? Naši nemčurji pokazali so se nam zopet v vsej svojej svitlobi.

Sprejela je deželnega predsednika g. Winklerja vsa šolska mladina z zelenimi vejicami v rokah. Učenka dekliške šole nagovorila je g. predsednika slovenski, ter mu izročila šopek. Zvečer napravili so narodnjaki prvemu slovenskemu predsedniku bakljado. Lahkim srcem rečemo, da kaj takega še nij videlo naše mestece. Udeležila se je te bakljade tudi tukajšnja požarna straža, ki ima sicer

nemški značaj. No pa kaj nas to briga, če hoče biti denes kedo nemškutar, če prav ne zna pravilno govoriti nemški? Nemškutar biti je bilo dozdej „nobel“, zakaj pa tudi predstojniki požarne straže ne bi bili „nobel“.

Ob 9. uri zvečer bila je bakljada. Mimo 63 gospodov neslo je lampijone, a požarna straža nesla je baklje. Sprevod je šel iz čitalnice po trgu proti gostilni pri „Solncu“, kjer je bil g. deželni predsednik. Na čelu bakljade bila je godba, ki je ves čas igrala slovenske pesni. Pred g. dež. predsednikom stopijo pevci v krog, ter zapeli so najprvo cesarsko pesen, a potem druge pesmi. Godba je igrala, kadar so pevci utihnili, G. dež. predsednik se je večkrat zahvalil za to ovacijo. Po serenadi marširali so bakljaši še proti družemu koncu mesta. Navdušenje dokipi do vrha, ko nazaj gredé godba zaigra „Naprej“. Tisočeri živoklici doneli so po mestu.

A navdušenje bilo je še večje, ko gredo bakljonosci še enkrat mimo gostilne pri „Solncu“. Ko zagledajo še enkrat g. dež. predsednika, zopet zagrmé Slava in živio-klici. Pero je pre-slabo, da bi popisalo to navdušenje. Ta večer je pač lahko vsak videl, na čegavej strani je večina ljudstva. Bakljonosci so se potem vrnili v „Nar. dom“ in tako se je končala ta velikanska ovacija našemu g. dež. predsedniku. Narodni svet podal se je v gostilno k Brunerju, kjer smo se radovali do ranega jutra.

Kakor se čuje, delajo narodni odborniki nemškutarskega mestnega zbora na to, da se g. Winkler izvoli častnim mestjanom. Čast jim.

Iz Maribora 23. julija. [Izv. dop.] Torej je vendar le res, da je poslanec za mestno skupino Maribor, Ptuj, Ormuž, Slovenji Gradec, Mita, Marenberg, Vuzenica, Slovenska Bistrica, sv. Leonard, Središče in Ljutomer, — g. dr. Duchatsch svoj državnozborni mandat odložil in bomo imeli novo volitev. V dotičnem pismu na župane Duchatsch tako-le govori:

Familienverhältnisse machen es mir unmöglich den Pflichten eines Abgeordneten in der Weise nachzukommen, wie es die Wähler zu fordern berechtigt sind, daher ich mich bemittiget sah, das Mandat als Reichsratsabgeordneter zurückzulegen.

Zweimal von dem Vertrauen meiner Mitbürger in das Parlament berufen, scheide ich nur ungern von dem höchsten Vertrauensamte, welches ein Menschenherz sich ersehen kann; um so schwerer, als die Zeit, in welcher wir jetzt leben, ganze Männer erfordert, die in treuer Hingebung an das theuere Vaterland Oesterreich, auch, — ohne die wohlbegründeten Rechte der übrigen Nationalitäten zu verletzen (len Duchatsch tako govori!), den Deutschen die durch ihre Cultur und ihr Vermögen gebührende Stellung

wahren, und mit aller Entschiedenheit dem um die Macht und Herrschaft ringenden Ultramontanismus und Feudalismus entgegenzutreten, diesem gegenüber die Freiheit und den Bestand der durch die Verfassung geheiligten, mühsam errungenen und kaum gefestigten Rechte der Staatsbürger zu verteidigen.

Indem ich Ihnen, Euer Hochwohlgeboren, und den Bürgern der Gemeinde, an deren Spitze Sie stehen, den besten Dank für das mir entgegen gebrachte Vertrauen ausspreche, füge ich die Versicherung bei, das ich meinen politischen Freunden ein treuer Parteigenosse und eine feste Stütze ihrer Bestrebungen bleiben und hoffentlich bald Zeuge ihres Sieges sein werde.

Ich habe nur noch die eine Bitte an Sie zu richten: Tragen Sie bei der vorzunehmenden Ersatzwahl dafür Sorge, dass ein freier, unabhängiger und uneigennütziger Mann in das Parlament entsendet wird, der für den Fortschritt und die Freiheit mannhaft eintritt und in solcher Weise mit dazu beiträgt, dass sich die Völker auf diesem vor Cierus unbeeinflussten Gebiete zusammenfinden, den wahren dauernden Frieden mit einander schliessen, sich und dem Vaterlande die wirtschaftliche Wohlfahrt wiedergeben.“ itd.

V tem poslednjem, da bi bil voljen res neodvisen mož, skladamo se tudi mi z Duchatschem, samo se ž njim glede pojma teh besedi valjda zložili ne bomo, ker mi želimo o d ustavoverne psevdoliberalne klike neodvisnega. Vsekako pa menimo, da bi bilo v tem volilnem okraji mogoče zabraniti volitev takega poslanca, kakor je bil Duchatsch, namreč kluba „fortschritt“ kandidata. Slovenci v tej volilnej skupini in pa tisti Nemci, katerim je kaj mar za uspeh naloga zdanje vlade (v prvej vrsti bi to imeli morda vendar uradniki biti), ti skupaj bi lahko primerne- nega zdanje vladi prijaznega kandidata izvolili. Naj naši možje precej na to mislijo.

Z Dunaja 25. julija. [Izv. dop.] Jasno se zdaj vidi iz pisanja dunajskih nemških novin, zdaj ko je okončan „schützenfest“, kaj so od tega dunajski nemški agitatorji nadejali se in kaj so hoteli iz njega narediti. Te novine so zmirom pisale, kako hudo vznemirjeno je nemško stanovništvo avstrijsko po Taaffejevi vladi in slikali so zmirom ono „ustavoverno“ stranko kot rešiteljico in tešiteljico. Pričakovale so torej, da bodo na „schützenfestu“ zbrani Nemci to pokazali dejanski, da so Nemci res vznemirjeni. A Nemci, došli na Dunaj iz vseh vetrov, iz vseh krajev, veselili so se tam svojega življenja, občudovali lepo dunajsko mesto in čudili so se, da je na Dunaji vse mirno, na Dunaji, katerega stanovništvo so židovski journali slikali kot strašno „razburjeno“! Vsled tega so bile tudi vse napitnice pri strelskih banketih dasi v strogo nemškem smislu, vendar miroljubne; napivalo se je na

nahajata se v njem mestna knjižnica in mestni muzej, slednji z jako interesantnimi najdbami iz prastarih etrurskih grobov, ki so bili izkopani l. 1869 na sedanjem velikanskem pokopališču, enem največjih v Italiji. To pokopališče, Certosa imenovano, je eno prvih znamenitostij Bologne. Sedanja universa v nekdanjej palači kardinala Poggija osnovana je jako praktično in ima izvrstno knjižnico in zanimive zbirke anatomske, geološke in etnološke, ter mali muzej rimskih starin. Spominjal sem se, kako raztresena je universa dunajska in v kacicah luknjah starega jezuitskega kloštra smo se potikali svoje dni in se potikajo še dandenes dijaci v Beču. Blizu je academia di belle arti, muzej umetniških izdelkov in slavna pinacoteca, zbirka slik v 9 dvoranah.

Bologna rodila je več svetovno znanih mož, naj omenim le dveh, to je kardinala

Mezzofantija, slavnega jezikoznanca in Galvanija, čegar kip stoji na trgu po njem imenovanem.

Mnogo zanimivega nahaja se v raznih cerkvah, izmed katerih omenim le jedne po sebnostno interesantne, sestavljene iz 7 različnih cerkev in kapel iz raznih stoletij in dveh dvorišč, to je cerkev sv. Štefana. Na visocem hribu blizu mesta dviga se božja pot madona di S. Lucca. Od podnožja pa do vrha do cerkvenih vrat vodi neizmerna pokrita galerija, obstoječa iz 650 arkad pičle 3/4 ure hoda, tako, da se prav prijetno more hoditi v hladu. Zgoraj odpre se prekrasen panorama očesu iz ene strani na mesto in neizmerno planjavo Lombardsko in Beneško do Jadranskega morja, na drugej strani pa na Apenine in dolino reke Reno. Ta vrh, kakor tudi bližnji so močno utvrjeni, kajti Bologna šteje mej trdnjave in je posebno v novjšem času

bila še bolj utvrjena. Lepa je zares ta gorata, s krasnimi vilami bogato obsejana okolica Bologne, in vselej sem bil vesel, kadar sem imel mestna obzidja in vrata, katerih je 12, za soboj, pa sem mogel uživati čisti spomladanski vzduh v prostej naravi. Krasna sprehoda sta še do Madona Mezzarata in do S. Michell in Bosco, nekdanj samostan, a sedaj predelan v kraljevsko poletno palačo.

Tako, zdaj mislim, da sem Ti za denes dosti načočkal, kajti pred odhodom svojim hočem ti še enkrat pisati in še omeniti eno ali drugo znamenitost Bologne, posebno pa ti hočem povedati kaj o dohodu prijatelja X., pisatelja listov iz Italije, ki me je posebej iznenadil in razveselil.

Bodi mi tedaj srčno pozdravljen, jednako velja vsem mojim prijateljem.

Ves tvoj stari prijatelj

Josip Noll.

ustavo, na svobodo, cesarju, Avstriji in avstrijske ideji. To pa je beške obrezance, vajene samo škandalov, silno iznenadilo! Da, če se na „schützenfestu“, kjer so vendar zbrani „vznemirjeni“ Nemci, ne govori o „vznemirjenosti“, o propadu Avstrije, če se tukaj ne bo zabavljalo Taafeju, Slovanom in ne napivalo „ustavovernej stranki“, kje pa se bode, kdo bode potlej še kaj verjel dunajskim čifutom? Ker pa res vsega tega na „schützenfestu“ nij bilo čuti, zato mečljejo te beške „ustavoverne“ novine svoje zelene pene na udeležnike strelske slovesnosti, ne pomisleč, da bifejo po svojih rojakih. Na odhodnem banketu strelcev je govoril dunajski občinski svetovalec Wiener, odbijal napade judovskih novin in napil avstrijske ideji; dr. Nechi je samo naglašal, da so strelci Avstrijci, da niso strankarji ampak pravi ustavoverci. A to je nemškimi judom dosti! Zdaj smeše nemške strelce, češ: ali ste vi avstrijstvo vzeli sami v najem? Ali vi, reve, ne opazite, da se „ustavoverne“ zvezde, prvi naši pristaši niti niso vaše slavnosti udeležili, da še niti govornikov niste imeli! Vendar tudi nemški strelci poznajo židovsko stranko, ki ruje pod zaščito ustavoverstva. Zato so jej odgovorili: Strelske slovesnosti nismo napravili na čast vašim strankarskim kolovodjam, nego priredili smo jo svojim prvim strelcem, meneč, govorniki se bodo uže iz vrste teh oglašili. Ali nij to prav pošena strelska brca ustavovernim ščuvajem in je-li nij to prava obsodba agitacije Herbstovih privrženikov? Beški „schützenfest“ je temeljito desavuiral židovsko beško novinarstvo. Se ve, da tudi „schützenfest“ nij smel pozabiti, da so pri njem zbrani sami Nemci, zato so tudi čestitali pruskemu kralju, ki je zdaj avstrijski gost v Gostinu.

Domače stvari.

— (Banket narodnih volilcev na čast ljubljanskemu poslancu g. vit. Schneidu) bode prihodnjo nedeljo ob 1. uri popoldne v gostilnici pri Tavčarji „hotel Evropa“. Vsak naroden volilec je povabljen, ali je vsak, ki dozda še nij bil oglašen, prošeni, da se uže denes oglasi ali pri uredništvu ali administraciji „Slovenskega Naroda“, ali pa v pisarnici advokata dr. Zarnika, da bode odbor vedil za koliko oseb naročati.

— (Deželna uradnika dr. Vošnjak in Karel Dežman.) Uže večkrat je „Laib. Tagbl.“ očitil dr. Vošnjaku, da ima deželno službo (kot primarni zdravnik v posilnej delavnici), a je kot državni poslanec ne more opravljati. Včeraj 26. jul. „Tagbl.“ to ponavlja in pristavlja: „Verdankt es ja doch Herr Dr. Vošnjak einzig und allein der Friedensliebe der verfassungstreuen Landtagsmajorität, dass er noch heute als Arzt im Strafarbeitsause das Honorar für Dienstleistungen bezieht, die er gar nicht zu erfüllen in der Lage ist.“ S tem Dežman (njegov štil se iz vsake vrste vidi) hoče reči, da bi zdanja nemškutarska večina dež. zbora mogla dr. Vošnjaku vzeti službo (brez katere bi pa dr. V. na vse zadnje še tudi živel.) Nečemo Dežmana podučavati, da so deželne službe ravno tako sistemizirane, kakor državne, da pa noben poslanec dozda ne more službe izgubiti zaradi tega, ker je poslanec, temuč mora se vsacemu namestnik in odpust dajati. Le toliko omenimo, da se vendar pravi „v hiši obešenjakovej o vrvi govoriti“, če se v Dežmanovem „Tagblattu“ narodnemu državnemu poslancu kaj tako neumnega čita. Dežman je namreč sam deželni urad-

nik, kustos musealni, in kot tak je bil enajst let državni poslanec, pa ne vemo, da mu bil bil kedaj kdo očitil, da ima dobroti ali miloljubnosti tadanje narodne večine deželnega zbora svojo službo zahvaliti se. A poleg tega je mej Dežmanom in dr. Vošnjakom še velik razloček. Dr. Vošnjak namreč opravlja svojo službo sam, kadar je v Ljubljani, a kadar ga nij, preskrbi sam na svoje stroške popolnem ravnosposobnega namestnika. Dežman, ko je državni poslanec bil, pak je pač deželno plačo vlekel, ali se nij nikdar nič brigal za kacega namestnika v muzeji, ki je bil za časa Šmerlinga po Dežmanovem odhodu popolnem opuščeni, a pod Lassarjem le necemu služabniku v oskrbo izročen.

— (Konfisciran) je bil spet včerajšnji „Slovenec“. Uzrok je državnemu pravdniku bil baje prvi članek o Medvodski stvari in znanem telegramu.

— (Žandarmen) Za nedeljo so se bili baje ljubljanski nemški „turnarji“ napovedali v Kamnik. Potlej so se pa vendar modro pomislili in domá ostali. Vendar je bila cela cesta od Ljubljane do Kamnika žandarmskih patrolj polna. Prav je sicer, da žandarmi varujejo naše nemškutarje, ker je enkrat vidno, kako čudno je naše ljudstvo za njimi. Vendar bi mi prosili gospodo nemškutarsko, naj rajši ostaje domá, da ne bode trudila preveč ubozih žandarmov, kateri imajo z lovljenjem tatov uže itak težko službo.

— (Spet žandarm ustrelil se.) Slišali smo, da se je predvčeranjem ustrelil tudi žandarm Sušnik na Grasupljem. Povod nij za gotovo znan. Nekateri pravijo, da so privatne razmere uzrok, drugi trdijo, da preostro rabljena „disciplina“. Revež se je pa tako nesrečno ustrelil, da ne more ni živeti ni umreti. Kugla mu je šla pod obradkom v glavo, raztrgala mu jezik pri korenu in prišla pri očesu ven. Ko bi morda ne umrl, ampak ozdravel, ne bode govoril več.

— (Potres.) Z Dolenjega Logatca se nam 24. julija piše: Denes popoldne ob 4. uri 47 minut imeli smo zopet močan potres. Poleg gibanja čuti je bilo oddaljenemu gromu podobno bučenje in sicer od severa proti jugu. Kake pol ure pozneje čuti ga je bilo vnovič.

— (Roparski umor.) Iz Laškega trga se nam 26. julija piše: Včeraj proti polnoči umorila sta dva tolovaja (mej katerima se glasoviti razbojnik Guzaj sluti) premožnega in jako spoštovanega kmeta Martina Oblaka (po domače Savšeka) v Zavojah. Roparja sta streljala v sobo skozi okno ter potem hišo poropala. Roparstvo se zares zmirom bolje širi, odkar se „lumpom“ po ječah tako dobro godi.

— (Strela) je udarila 20. t. m. v hišo posestnika Podkrinščka na Pohorju in jo užgala. Požar je naredil 1500 gld. škode.

— (Utonil) je 44letni France Kobilščak iz št. Jurja, ko se je v Savi kopal 21. t. m. Voda ga je pri Litiji iz sebe vrgla.

Razne vesti.

* (Obešen) je bil včeraj v Gradci črevljar Zotter, ki je tri žene in dva otroka umoril.

* (Nož v Budapešti.) Dne 23. t. m. je stal pred Budapeštsko sodnijo iz Kopra doma delavec Possega, ker je svojega tovariša Tiurinija iz Trsta desetkrat z nožem zabodel. Possega je bil obsojen na 6 mesecev zapora in bode moral plačati 50 gld. Tiuriniju.

* (Na smrt obsojen) je bil 23. t. m. v Parizu pekovski pomočnik Baude, ker je ar-

zenika v zemlje pomešal, da bi se nad svojim mojstrom maščeval, in je trko 300 ljudi ostrupil, da bi bili skoro umrli.

* (Kako Francozi) gospodarijo, vidi se iz sledečih brojev: Davka je bilo odpisanega 1872. leta 7,000.000 fr. 1873. leta 5,072.000 fr., 1875. l. 21,215.000 fr., 1877. l. 7,448.000 fr., 1878. l. 48,975.000 fr., 1879. l. 53,350.989 fr., 1880. l. 163,939.380 fr. V devet letih dakle je bilo na Francoskem odpisanega davka 307,000.267 frankov. Če se primerjajo naše razmere s francoskimi, ali se ne polasti človeka čut, kakor da sanja?!

Umrli so v Ljubljani:

27. julija: Franc Kunčič, črevljarjev sin, 2½ l., na poljanske cesti št. 18, za razsedenjem krvi.

V deželnej bolnici:
25. julija: Janez Serpčić, dninar, 51 l., za pljučno tuberkulozo.

Tujci.

27. julija:

Pri Slonu: Kanitz iz Dunaja. — Kolb iz Pulja. — Polak iz Dunaja. — Torkar iz Košane. — Lilic, Schotten, Fischer iz Dunaja.

Pri Malici: Muhelič, Liebman iz Trsta. — Brojda iz Maribora. — pl. Hemhardt iz Dunaja. — Max iz Gradca. — Kramer, Bosichi iz Trsta. — Bar. Scarpa iz Reke.

Dunajska borza 27. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	82	60	„
Zlata renta	76	40	„
1860 drž. posojilo	130	—	„
Akcije narodne banke	824	—	„
Kreditne akcije	275	50	„
London	118	05	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	36½	„
C. kr. cekini	5	55	„
Državne marke	57	85	„

VALVAZOR.

lepo vezan, je za 45 gld. na prodaj. Kdor ga želi kupiti, naj se obrne na administracijo „Slovenskega Naroda“. (349—3)

Praktikant

iz dobre hiše, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se sprejme v nekeje banki. Ponudbe sprejema iz prijaznosti upravništvo „Slovenskega Naroda“. (353)

Na prodaj

je 100 □ sežnov zemljišča, poleg parnega mlinja, jako ugodno za stavišče (Baugrund), □ seženj po 5 gld. Odda se ali skupno, v večjih, pa tudi manjših kosih. Natančneje se izve pri

Filipu Zupančiču,

(354—1) parnega mlinja ulice št. 2, pritlično.

Ed. Fumagalli.
Denes velika predstava
s popolnem novim programom.

Nadaljevanje velike nagradne borbe
z atletom R. Skalijem in M. Kosekom, hlapcem, ki se je uže minolo nedeljo popoldne poskušal metati z atletom.

Nagrada je jedna cilindur-ura.

H koncu:

Jedna nova pantomima.

Spoštovanjem

Ed. Fumagalli.

(355)